

Kustavin, Taivassalon ja Vehmaan varhaiskasvatussuunnitelma

1. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja sitä tarkentava varhaiskasvatuksen suunnittelu

Kustavi, Taivassalo ja Vehmaa

Kustavin, Taivassalon ja Vehmaan varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) laaditaan ja hyväksytään suomen kielellä. VASU laaditaan kuntien välisenä yhteistyönä ja näin varmistetaan tasa-arvoisten ja yhdenvertaisten varhaiskasvatuspalveluiden laatu kaikissa kolmessa kunnassa.

Työtä johtaa kuntien varhaiskasvatuksen henkilöstöstä koottu ryhmä, joka työstää, arvioi ja kehittää varhaiskasvatussuunnitelmaa. Ryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Kokoonkutsujana toimii Taivassalon varhaiskasvatuksen edustaja.

Kaikki kunnat osallistuvat varhaiskasvatussuunnitelmatyöhön omia käytäntöjä pohtimalla ja kehittämällä sekä huomioimalla oman kunnan erityispiirteet. Yksiköissä varhaiskasvatussuunnitelmaa arvioidaan jatkuvasti arjen tilanteissa sekä kootusti kerran lukuvuodessa koko henkilöstön yhteistyönä.

Huoltajilta kerätään palautetta jatkuvassa vuorovaikutuksessa (esim. VASU-keskusteluissa, vanhempainilloissa ja päivittäisissä tapaamisissa) sekä vuosittain toteutettavan asiakastytyväisyyskyselyn avulla.

Lapset osallistuvat huomioiden lapsen ikä ja kehitystaso varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen, kehittämiseen ja arviointiin erilaisten toiminnallisten menetelmien avulla. Jatkovaa arviointia tehdään lapsia havainnoimalla ja keskustelemalla heidän kanssaan arjen toiminnassa ja leikeissä.

VASU-työryhmässä on ollut edustus myös esiopetuksesta ja opetustoimesta. Yhteistyötä Varhan kanssa on tehty mm. erilaisin keskusteluin.

Kustavissa, Taivassalossa ja Vehmaalla ei toteuteta vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuvaa varhaiskasvatuspalvelua. Kaksikielistä varhaiskasvatusta (ruotsin tai saamen kielellä) annetaan tarpeen mukaan ja se suunnitellaan aina tapauskohtaisesti.

Kustavin varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen paikallinen suunnittelu

Kustavissa varhaiskasvatusta järjestetään Suotorpan päiväkodissa, joten kolmen kunnan yhteinen varhaiskasvatussuunnitelma on sekä seutukunnallinen että toimipaikkakohtainen.

Kustavin paikallisista konkreettisista toimintatavoista, suunnitelman laatimisesta, kehittämisestä ja arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen johtaja sekä henkilöstöstä koottu työryhmä. Kustavin suunnitelmassa korostetaan saaristolaisuutta ja sen erityispiirteitä; lähiympäristön monimuotoisuus, paikalliset juhlat, tavat ja tarinat.

Varhaiskasvatussuunnitelmassa huomioidaan myös huoltajilta ja lapsilta saadut palautteet, havainnot ja kehittämisideat. Lisäksi yhteistyötä tehdään mm. esiopetuksen, perusopetuksen, liikunta- ja kulttuuritoimen ja Varhan kanssa (Monark-työryhmä, Teams-tapaamiset, lääkehoitosuunnitelma, neuvolayhteistyö).

Kustavin sivistyslautakunta hyväksyy oman kunnan osalta yhteisen varhaiskasvatussuunnitelman ja siitä tiedotetaan huoltajia vanhempainillassa sekä sähköisesti Daisyn kautta ja se on luettavissa Kustavin www-sivuilla.

Varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon:

- Kustavin esiopetuksen opetussuunnitelma
- Kustavin ja Taivassalon perusopetuksen opetussuunnitelma
- Kriisisuunnitelma
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Kiusaamisen, väkivallan, syrjinnän ja häirinnän ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma

- Lääkehoitosuunnitelma

Ryhmän varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatussuunnitelmaa täydennetään vuosittain laadittavalla ryhmävasulla, johon konkretisoidaan tiimin yhteiset pedagogiset toimintaperiaatteet ja käytännöt, tavoitteet ja arvot sekä lasten vasuista nousseet pedagogisen toiminnan tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Ryhmävasussa huomioidaan oman lapsiryhmän lasten ja vanhempien toiveet ja tarpeet. Sen laatimisesta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja yhdessä ryhmän henkilöstön kanssa. Ryhmävasu on muuntuva asiakirja, jonka toteutumista ja sisältöä tulee arvioida ja muokata, kun lapsiryhmän tarpeet muuttuvat.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Jokaiselle lapselle laaditaan yhteistyössä huoltajien kanssa lapsen varhaiskasvatussuunnitelma suojattuun Daisyn sähköiseen järjestelmään. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä vastaa ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja yhdessä ryhmän henkilöstön kanssa sekä tarpeen mukaan lapsen kehitystä ja oppimista tukevat asiantuntijat (veo, varhaiskasvatuksen sosionomi) tai muut tarvittavat tahot. Tarvittaessa liitteeksi lisätään lapsen lääkehoitosuunnitelma.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma käydään läpi yhdessä huoltajien kanssa vasukeskustelussa. Ennen vasukeskustelua sekä huoltajat että ryhmän henkilöstö ovat täyttäneet suunnitelmaan valmistavat havainnot lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta. Huoltajat täyttävät myös lapsen mielipiteet ja toiveet suunnitelmaan. Vasukeskustelun aikana suunnitelmaa täydennetään huoltajien kanssa käytävän yhteisen keskustelun pohjalta. Kirjattavia asioita ovat mm. lapsen mielenkiinnon kohteet ja vahvuudet, pedagogiselle toiminnalle asetettavat tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi, yhteistyö ja vastuut, lapsen hyvinvoinnin tukemiseen liittyvät asiat sekä mahdollinen tuen tarve.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista on arvioitava ja suunnitelma on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Suunnitelma on kuitenkin tarkistettava aina, kun siihen on lapsen tarpeista johtuva syy.

Salassapito ja tiedonsiirto

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on salassa pidettävä asiakirja, jonka siirrosta toiseen varhaiskasvatuspaikkaan tai esiopetukseen vastaa varhaiskasvatuksen johtaja ja siirtoon tarvitaan aina huoltajien kirjallinen lupa. Lapsen varhaiskasvatuksen järjestämisen ja mahdollisen tuen tarpeen kannalta vain välttämättömät tiedot siirretään. Varhaiskasvatushenkilöstö on lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjatusta ja kasvatustilanteissa käytyä asioista vaitiolovelvollinen.

2. Varhaiskasvatuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Kustavi

Varhaiskasvatuksen järjestäminen

Kustavin varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään sivistystoimen alaisuudessa Suotorpan päiväkodissa. Päiväkodissa toimii kolme lapsiryhmää eri ikäisille lapsille;

- Hillat 0-3-vuotiaat
- Karpalot 3-5-vuotiaat
- Eskarit

Lapsiryhmät muodostetaan huomioiden lasten ikä ja kehitystaso, tuen tarpeet sekä inklusion periaatteet. Päiväkodin moniammatillisessa työyhteisössä työskentelee varhaiskasvatuksen johtaja, opettajia, sosionomi, lastenhoitaja, avustaja ja yhdistelmätyöntekijä sekä osa-aikainen erityisopettaja. Huoltajat saavat ohjeita, neuvontaa ja tietoja Kustavin varhaiskasvatuksesta, sen palveluista ja varhaiskasvatukseen hakemisesta kunnan nettisivuilta tai ottamalla yhteyttä Kustavin varhaiskasvatuksen johtajaan. Varhaiskasvatuksessa oleville perheille tiedotus ja yhteydenpito tapahtuu Daisy-järjestelmän kautta.

Pedagogista toimintaa suunniteltaessa huomioidaan vuorovaikutus, ryhädynamiikka ja pedagogiset perusteet. Turvallisessa kasvuympäristössä lapsi tuntee itsensä hyväksytyksi, tervetulleeksi ja huomioituksi. Lasten kanssa harjoitellaan tunteiden ilmaisua ja itsesäätelyä, pettymysten ja ristiriitatilanteiden käsittelyä sekä korostetaan yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Oppimisympäristö sekä sisällä että ulkona houkuttelee lasta oppimaan ja tutkimaan ja se on joustavasti muunneltavissa lapsiryhmän tarpeiden ja mielenkiinnonkohteiden mukaisesti. Lapsella on oltava mahdollisuus myös rauhoittumiseen.

Varhaiskasvatuksen aloitus ja siirtymäkäytännöt

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen käydään alkukeskustelu, johon osallistuvat lapsen huoltaja/huoltajat ja ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja. Alkukeskustelussa käydään läpi varhaiskasvatuksen aloitukseen liittyviä käytäntöjä sekä sovitaan tutustumiskäynneistä. Lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta toiseen, mukana siirtyy varhaiskasvatuksen kannalta välttämätön tieto lapsesta.

Arvoperusta

Suotorpan päiväkodin arvot on laadittu yhdessä perheiden, lasten ja työntekijöiden kanssa. Tärkeimpiä arvoja ovat lämminhenkisyys, avoimuus, oikeudenmukaisuus ja saaristolaisuus. Keskeisenä ajatuksena on nähdä lapsi osallisena ja aktiivisena oman elämänsä toimijana.

Lämminhenkisyys

Jokaisella lapsella on oikeus sensitiiviseen ja lämminhenkiseen kasvatushenkilöön, joka kohtaa lapsen yksilöllisesti, arvostaa lasta ja auttaa häntä oppimaan omista lähtökodista käsin. Lapsella on oikeus tuntea olevansa ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on.

Avoimuus

Kasvatushenkilöstön ja huoltajien avoin yhteistyö auttaa turvaamaan lapsen hyvinvoinnin. Henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen moninlaisiin perheisiin ja kasvatuskäytäntöihin on rakentavan vuorovaikutuksen ja opetuksen perusta.

Oikeudenmukaisuus

Oikeudenmukainen kohtelu ja kannustava palaute ovat osa hyvää varhaiskasvatusta. Lapsilla on oikeus ilmaista itseään ja ajatuksiaan, käsitellä tunteita ja ristiriitoja, yrittää ja erehtyä sekä opetella uusia asioita turvallisessa kasvuympäristössä.

Saaristolaisuus

Tutustuminen omiin juuriinsa sekä omaan lähiyhteisöön, sen tapoihin ja perinteisiin tukee lapsen kulttuurista osaamista, vuorovaikutustaitojen sekä yhteisöllisyyden tunteen kehittymistä. Kokemus yhteenkuuluvuudesta luonnon kanssa tukee lapsen halua ottaa vastuuta ja suojella ympärillä olevaa luontoa.

Oppimiskäsitys

Kustavin varhaiskasvatus perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset omaksuvat uusia tietoja ja taitoja vuorovaikutuksessa toisten lasten, kasvattajien, eri yhteisöjen ja lähiympäristön kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu yhdistyvät. Lapset oppivat leikkien, liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden, itseään ilmaisten sekä taiteisiin perustuvassa toiminnassa yhteistyössä muiden kanssa. Lähtökohtana on, että jokainen arjen tilanne on oppimisen hetki.

Leikille tulee antaa riittävästi aikaa, sillä lapset oppivat monia uusia taitoja ja omaksuvat uutta tietoa leikin kautta. Leikkiin tulee tarjota riittävästi aikaa, ikätason mukaiset monipuoliset leikkivälineet ja leikkiin houkutteleva ympäristö. Kasvattajan mukana ololla vahvistetaan ja rikastutetaan leikkitaitoja ja kannustetaan lasta pitkäkestoiseen leikkiin ikätason mukaisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Ajattelu ja oppiminen

Erilaiset sadut ja tarinat, lattiatarinat, sadutukset, lorutellut ja riimitellyt kehittävät lapsen muistia ja mielikuvitusta, edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja sekä kartuttavat sana- ja käsitevarastoa. Innostava, rohkaiseva ja kannustava henkilöstö houkuttelee lapsia tarinoiden äärelle ja mahdollistaa samalla lapsen innostumisen ja kokemisen ilon.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Varhaiskasvatuksessa lapsi pääsee harjoittelemaan vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja turvallisesti. Lapsia kannustetaan ilmaisemaan itseään eri keinoin sekä tutustumaan erilaisiin ihmisiin ja toimimaan heidän kanssaan ystävällisesti ja hyvien tapojen mukaisesti.

Lasten kanssa tutustutaan omiin juuriin sekä Kustavin paikalliseen historiaan, kulttuuriin ja erityisosaamiseen. Ajankohtaisia tapahtumia käsitellään lapsen kielellä ja lapsen kokemusmaailmaan liittäen. Lapsia ohjataan arvostamaan oman kulttuurin perinteiden ja kulttuurisia tapojen lisäksi muiden perheiden perinteitä ja tapoja.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Varhaiskasvatuksessa lasten kanssa harjoitellaan erilaisia taitoja, kuten huolehtimaan itsestä, omista tavaroista, kavereista ja yhteisestä ympäristöstä. Lapsille opetetaan turva- ja tunnetaitoja sekä käyttäytymisen säätelyä. Levon, liikkumisen ja ravinnon merkitystä korostetaan terveyttä ja yleistä hyvinvointia luovina tekijöinä. Lapsia kannustetaan monipuoliseen, iloa ja hyvää oloa tuottavaan sekä riittävään liikkumiseen. Lapsen kiinnostusta ruokaan ja terveyteen sekä hyvinvointiin herätetään aistikokemusten, tutkimisen ja osallisuuden kautta (ohjattu ruokailu). Lasten kanssa harjoitellaan turvallista liikkumista lähiliikenteessä.

Monilukutaito

Lapsia kannustetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan erilaisia viestejä. Niiden avulla opetellaan ilmaisua ja vuorovaikutusta ja niiden herättämiin ajatuksiin ja tunteisiin eläydytään yhdessä. Lasten kanssa nimetään asioita ja esineitä ja opetellaan erilaisia käsitteitä.

Digitaalinen osaaminen

Erilaisten digitaalisten oppimispelien ja materiaalien, kuvien ottamisen sekä digitaalisten kuvien etsimisen ja tulkitsemisen avulla lapsi tutustuu turvallisesti ja ohjatusti tieto ja viestintäteknologiaan.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Lapset ovat mukana suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa päiväkodin arkea. Näin he oppivat samalla vuorovaikutustaitoja, yhteisten sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Lasten osallistumiselle ja vaikuttamiselle järjestetään erilaisia toiminnallisia tapoja ja mahdollisuuksia, kuten äänestykset ja erilaiset kokoukset.

3. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri

Kustavi, Taivassalo ja Vehmaa

Toimintakulttuurin kehittäminen

Paikallinen toimintakulttuuri perustuu kunnan ja varhaiskasvatuksen arvoihin. Varhaiskasvatuksen arvot on laadittu yhteistyössä lasten, huoltajien ja henkilökunnan kanssa. Nämä arvot löydät luvusta Paikallisesti tarkennettavat asiat (Luku 2.8)

Kehittämisen keinoina painottuvat:

- henkilökunnan osaamisen vahvistaminen koulutusten kautta.
- lasten ja huoltajien osallistaminen

Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt

Paikallisesti otetaan huomioon lasten maaseutumainen kasvuympäristö sekä varsinaissuomalainen luonto, jotka tarjoavat mahdollisuuden monimuotoiseen oppimiseen jokaisena vuodenaikana. Lasten ideat, leikit ja heidän tekemänsä työt näkyvät joka puolella.

Yhteistyö

Tärkeimmät yhteistyön muodot ovat päivittäiset keskustelut huoltajien kanssa sekä VASU-keskustelut. Yhteistyön merkitys korostuu erilaisissa siirtymävaiheissa, kuten lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa ja varhaiskasvatuksen aikaisissa siirtymissä. Vuosittain tehdään tyytyväisyyskysely lasten huoltajille. Kyselyn tulokset julkistetaan ja ne menevät tiedoksi huoltajille ja lautakuntaan.

Monialaisen yhteistyön tavoitteina ovat lasten hyvinvoinnin ja kehityksen turvaaminen sekä toimivan varhaiskasvatuksen toteutuminen. Näitä yhteistyötahoja ovat esimerkiksi neuvola, muu terveydenhuolto (mm. terapeutit), koulu, lastensuojelu, järjestöt sekä kulttuuripalvelut yms.

Koulun, esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyöllä luomme joustavan ja yhtenäisen oppimisen polun.

Arvioinnin käytäntöjä:

- talopalaverit
- tiimipalaverit
- kyselyt henkilökunnalle, huoltajille ja lapsille
- tiimitoiminnan arvoinnit
- ryhmäVASU:t
- lasten VASU:t
- päivittäiset keskustelut huoltajien ja lasten kanssa
- henkilökunnan itsearviointi
- henkilökunnan ja esihenkilön väliset keskustelut

Lisätietoja luvussa Toiminnan arviointi ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa (Luku 7.2).

Kustavi

Toimintakulttuurin kehittäminen

Toimintakulttuurin ja sen inklusiivisuuden kehittämisen keinoina painottuvat:

- pedagoginen johtajuus; varhaiskasvatuksen tavoitteellinen ja suunnitelmallinen johtaminen, arviointi ja kehittäminen, toiminnan organisointi
- henkilökunnan hyvät työolosuhteet
- sitoutuneisuus yhteisiin uusiin toimintatapoihin ja opetusjärjestelyihin
- henkilökunnan osaamisen jakaminen ja vahvistaminen ammatillisen kehittymisen, itsearvioinnin ja koulutusten kautta
- lasten ja huoltajien osallistaminen

Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt

Oppimisympäristö sekä sisällä että ulkona houkuttelee lasta oppimaan, tutkimaan ja kokemaan sekä fyysiseen aktiivisuuteen ja ilmaisuun. Oppimisympäristö on joustavasti muunneltavissa lapsiryhmän tarpeiden ja mielenkiinnonkohteiden mukaisesti ja ne rakennetaan yhdessä lasten kanssa. Lapsella on oltava mahdollisuus myös rauhoittumiseen.

Oppimisympäristöjä suunnitellaan ja kehitetään niin, että huomioidaan inklusiivisuus, viihtyvyys, monipuolisuus ja muunneltavuus sekä fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus.

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös lähiluontoa, leikkipuistoja sekä paikallisten toimijoiden, liikuntapalveluiden, museoiden ja muiden kulttuuri- ja taidealojen tarjoamia mahdollisuuksia. Lisäksi huomioidaan saaristolaisuuden erityispiirteet ja maaseutumainen kasvuympäristö, jotka tarjoavat mahdollisuuden monimuotoiseen oppimiseen jokaisena vuodenaikana.

Yhteistyö eri tahojen kanssa

Kustavin varhaiskasvatus tekee monialaista yhteistyötä mm. Varhan lasten neuvolapalveluiden, terapiapalveluiden, monialaisen konsultaatio- ja arviointitiimi Monarkin, kuntoutustyöryhmän sekä perhekeskuksen kanssa. Lapsen asioita käsiteltäessä pyydetään aina huoltajilta kirjallinen lupa. Lapsen täyttäessä 4 vuotta, varhaiskasvatus täyttää lapsesta havainnointilomakkeen, jonka vanhemmat toimittavat lastenneuvolaan mennessään 4-vuotiaiden lasten laajaan terveystarkastukseen.

Perusopetuksen, esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyöllä luomme joustavan ja yhtenäisen oppimisen polun. Tiedonsiirto sekä siirryttäessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen että esiopetuksesta perusopetukseen on tärkeää. Perusopetuksen kanssa tehdään muuta yhteistyötä osallistumalla esim. yhteisiin laulu- ja liikuntahetkiin sekä toteuttamalla yhdessä erilaisiin pyhiin tai Kustavin kunnan perinteisiin liittyviä teemoja sekä järjestämällä vierailuja kouluun tai päiväkotiin.

Varhaiskasvatus tekee lisäksi yhteistyötä kirjaston ja muiden kulttuuripalvelujen, liikuntapalvelujen, pelastustoimen (Kustavin VPK), vanhustenhuollon, ruokahuollon (maistelutilaisuudet ja toiveruokaviikot), seurakunnan ja erilaisten yhdistysten ja toimijoiden, kuten Vakka-Suomen musiikkiopisto ja ArtTeatro, kanssa.

Seudullista yhteistyötä tehdään mm. Kustavi-Taivassalo-Vehmaa varhaiskasvatuksen, Varsinais-Suomen Oppilashuoltoryhmän, Liikenneturvallisuustyöryhmän, Lounais-Suomen Loistoverkoston kesken.

Inklusiivisten toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen

Kustavin kunta tarjoaa maksuttoman varhaiskasvatuksen kaikille kustavilaisille alle kouluikäisille lapsille, joten jokaisella lapsiperheellä on inklusiiviset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen.

Inklusiivinen varhaiskasvatus näyttäytyy pedagogisena toimintana, jossa jokaisen lapsen osallisuuden mahdollisuuksia lisätään tietoisesti ja järjestelmällisesti niin, että jokaisella lapsella on oikeus kuulua ryhmään ja osallistua yhteiseen toimintaan. Kasvatushenkilöstön toiminnassa välittyy lasta arvostava, kunnioittava ja sensitiivinen vuorovaikutus. Jokainen lapsi voi toimia, kehittyä ja oppia yhteisön jäsenenä, omista lähtökohdistaan käsin ja saada tarvitsemaansa tukea. Lapsen tulee kokea olevansa tärkeä osa ryhmää, eikä hän koe itseään ulkopuoliseksi, vaan kaikki pääsevät mukaan leikkeihin ja toimintaan.

Inklusio on jatkuva prosessi, jota kasvatushenkilöstö vie eteenpäin ja kehittää edelleen. Keskeistä on pedagogisen toiminnan jatkuva arviointi; havainnot miten toimimme tavoitteiden näkökulmasta, yhteinen keskustelu ja toiminnan kehittäminen. Henkilöstön osaamista edistää omien ajattelu- ja työtapojen reflektointi, tiedon jakaminen, huoltajilta ja lapsilta sekä kollegoilta saatu palaute, tavoite- ja kehityskeskustelut, työn yhteinen kehittäminen sekä täydennyskoulutukset. Kaikilla työyhteisön jäsenillä on vastuu toimintakulttuurin kehittämisestä yhteisesti sovittujen arvojen mukaisesti ja sovittujen käytäntöjen noudattamisesta.

Kokonaisvaltaisen arvioinnin tueksi Kustavissa on kehitetty oma majakka-malli, jota esitellään paremmin kappaleessa 7.2.

VARHAISKASVATUKSEN KIUUSAAMISEN, VÄKIVALLAN, SYRJINNÄN JA HÄIRINNÄN EHKÄISYN JA PUUTTUMISEN SUUNNITELMA

1. Mitä kiusaaminen, väkivalta, syrjintä ja häirintä on?

Kiusaaminen, väkivalta, syrjintä ja häirintä ovat sitä, että lapsi joutuu toistuvasti yhden tai useamman lapsen kielteisten tekojen kohteeksi.

- lapsi puhuu rumin sanoin tai ilkeästi, ärsyttää, kuiskuttelee, irvistelee jne.
- lapsi puree, potkii, repii hiuksista tai vaatteista, lyö, sylkee, rikkoo tai häiritsee leikkiä jne.
- lapsi matkii, vähättelee, sulkee jonkun pois leikistä, uhkailee, kiristää, elehtii jne.

Kiusanteon ja kiusaamisen välillä on eroja. Kiusanteko on yksittäisiä tilanteita ja spontaaneja tekoja, joissa kohde voi olla kuka hyvänsä. Kiusanteko voi olla tahallista leikkien sotkemista, lepohetken häiritsemistä, tönimistä, tavaroiden piilottelua, nimittelyä jne. Kiusanteko voi olla vastavuoroista, kiusaaminen ei koskaan. Riitelyn ja nahistelun jälkeen yleensä jatketaan leikkejä. Kiusantekoon liittyy usein kyvyttömyyttä tehdä vuorovaikutusaloitteita myönteisin keinoin.

Kiusaamisen, väkivallan, syrjinnän ja häirinnän havaitseminen voi olla vaikeaa ja on tärkeää erottaa ne muista lasten välisistä riidoista ja konflikteista.

Keinoja huomata kiusaaminen, väkivalta, syrjintä ja häirintä:

- Havainnointi
- Keskustelut lapsen kanssa (yleisellä tasolla ja yksittäistapauksista)
- Kyselemällä suoraan ryhmän dynamiikasta (luottamuksellisesti yhden lapsen kanssa kerrallaan)
- Lasta rohkaistaan kertomaan - kertominen ei ole kantelua
- Huoltajilta saa arvokasta tietoa (haastattelut, kyselyt, keskustelut)
- Läsnäolo, keskittyminen lapsiin

Tasavertainen lasten riitely ei ole kiusaamista, väkivaltaa, syrjintää tai häirintää vaan se on toistuvaa ja tietoista sekä kohdistuu sellaiseen lapseen, jonka on vaikea pitää puoliaan.

2. Kiusaamisen, väkivallan, syrjinnän ja häirinnän ehkäisy

Onnistunut kiusaamisen, väkivallan, syrjinnän ja häirinnän ehkäisy edellyttää yhteistyötä ja yhteisiä arvoja huoltajien kanssa.

Kiusaamisen, väkivallan, syrjinnän ja häirinnän ehkäisyn keinoja ovat turvallisen ilmapiirin luominen, jossa niitä ei hyväksytä. Tapa- ja moraalikasvatus on tärkeää.

Lapsen itsetunnon vahvistaminen, yhdenvertaisuus ja lasten osallisuus estävät kiusaamista, väkivaltaa, syrjintää ja häirintää.

Toimintakauden alussa kiinnitämme huomiota lapsiryhmän ryhmäyttämiseen, jonka tavoitteena on luoda pohjaa hyvälle yhteishengelle ja kaverisuhteiden muodostumiselle.

Ystävyyssuhteiden syntymistä lisätään siten, että leikkiryhmiä muodostetaan eri tavoilla. Aikuinen voi arpoa leikkiryhmät tai aikuinen voi kertoa, ketkä menevät tekemään ja mitä. Tällöin on tärkeää miettiä, mitä arpomalla yhteen saatetut lapset tekevät ja kuinka paljon aikuisen ohjausta ja osallistumista he tarvitsevat.

Riitatilanteiden selvittäminen aikuisen kanssa on hyvää harjoittelua. Tehdään kompromisseja, kerrotaan oma mielipide ja kuunnellaan riitapukarin ajatuksia.

Lasten kanssa keskustellaan usein kiusaamisesta, väkivallasta, syrjinnästä ja häirinnästä ja niiden seurauksista. Sopimukset ja säännöt luodaan yhdessä.

Aikuiset havainnoivat ja ohjaavat lasten leikkiä ja osallistuvat tarvittaessa leikkiin. Hyvä ryhmän tuntemus, riskiryhmään kuuluvien lasten erityisseuranta ja lasten yhdenvertainen kohtelu ehkäisevät kiusaamista.

Eli

Aikuinen on läsnä ja tukee leikin kulkua.

Lapset tunnetaan niin hyvin, että tilanteita osataan ennakoida.

Sopimus: ketään ei jätetä yksin

Yhteiset säännöt ja sopimukset luodaan yhdessä lasten kanssa ja niihin palataan aika ajoin tai tarvittaessa.

Ristiriitatilanteet selvitetään huolellisesti.

Opetellaan hyviä käytöstapoja yhteistyössä huoltajien kanssa.

Antamalla positiivista palautetta ohjataan ja tuetaan lapsia huomioimaan toisia.

3. Kiusaamisen, väkivallan, syrjinnän ja häirinnän puuttuminen

Kiusaamiseen, väkivaltaan, syrjintään ja häirintään puututaan heti. Tilanne pysäytetään ja osapuolten rauhoituttua tapahtuma selvitetään lasten kanssa keskustellen. Tärkeää on kaikkien osapuolten tasapuolinen kuuntelu.

Leikki pysäytetään ja tilanne sanoitetaan. Tilanteen mukaan jatketaan leikkiä tai keksitään jotain muuta tekemistä.

Mitä tapahtui?

Mitä olisi voinut tehdä toisin?

Tarvitaanko anteeksi pyytämistä ja antamista?

Voidaanko jotakin hyvittää, esim. korjata rikkoutuneet leikit?

Tarvitaanko yhteistä keskustelua?

Harkitaan, onko asiasta tarpeellista tiedottaa huoltajille?

Havainnoidaan ja seurataan, loppuuko kiusaaminen.

Seuraamusten tulee olla yksilöllisiä ja riippuvat lapsen iästä ja temperamentista. Empaattisen aikuisen vakava suhtautuminen tilanteeseen kertoo, että lapsen toimintaa ei hyväksytä, mikä saattaa jo riittää puuttumiseksi.

Leikin rikkojalle näytetään, miten leikkiin tullaan mukaan hyvällä tavalla. Aikuisen tehtävänä on pyrkiä muuttamaan lapsen toimintatapoja. Lapsen käyttäytymisen ymmärtäminen auttaa kasvattajaa suhtautumaan lapseen myönteisemmin ja luomaan lapselle positiivisia vuorovaikutuksen kokemuksia.

Kiusaamisen väkivallan, syrjinnän ja häirinnän selvittely edellyttää lapsen aseman ja tilanteen selvittelyä. Miksi lapsi käyttäytyy tietyllä tavalla? Onko lapsi tullut torjutuksi ryhmässään? Tavoitteleeko hän valta-asemaa? Kokeeko asemansa uhatuksi? Millainen on ryhmän sosiaalinen hierarkia? Onko lapsen sosiaalisissa suhteissa puutteita: osaako hän liittyä leikkiin, onko puheenkehityksessä viiveitä, onko hänellä ystäviä, pelkääkö hän jäävänsä ilman ystäviä, millaiset ystävyys-solmimisen ja ylläpitämisen taidot lapsella on?

Olennainen osa kiusaamistilanteen selvittämisessä on saada tilanteeseen ratkaisu. Aito anteeksi pyytäminen ja antaminen ovat pienelle lapselle vaikeita asioita. Anteeksi pyytäminen on hyvää käytöstä ja se lohduttaa kiusattua osapuolta.

4. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Kustavi, Taivassalo ja Vehmaa

Pedagogisen toiminnan suunnittelun ja toteuttamisen periaatteet sekä seurannan ja arvioinnin käytännöt

Pedagogista toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä työyhteisön, huoltajien ja lasten kanssa.

Pohjaa näille asioille antavat:

- Toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen kokonaisvaltaista, tavoitteellista ja inklusiivista
- Arvoperustan, oppimiskäsityksen ja laaja-alaisen osaamisen huomioiminen
- Lasten VASU:t/Lasten vasuista nousevat kiinnostuksenkohteet ja vahvuudet sekä lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet ryhmävasun lähtökohtana
- Monipuoliset ja helposti muokattavat sekä leikkiin ja oppimiseen motivoivat oppimisympäristöt
- Päivittäinen toiminta
 - lasten kanssa keskustelu, havainnointi ja haastattelut
 - joustavat käytännöt ja rakenteet (pienryhmätoiminta, aikataulut yms.)
 - monipuoliset työtavat
 - oppimisen alueiden yhdistely ja soveltaminen
 - toiminnallisuus

- leikin merkitys
- kokopäiväpedagogiikka
- positiivinen pedagogiikka
- joustavuus toiminnan toteuttamisessa (huomioidaan lapsilta lähtevät aloitteet)
- sensitiivinen, avoin ja suvaitseva ilmapiiri
- Huoltajien kanssa tehtävä kasvatusyhteistyö
 - päivittäiset keskustelut
 - asiakastytyväisyyskyselyt
 - erilaiset huoltajille suunnatut kyselyt
- Ajan hermolla pysyminen, lasten mielenkiinnonkohteiden tiedostaminen ja niiden huomioiminen toiminnan suunnittelussa.

Pedagogisen dokumentoinnin periaatteet ja käytännöt

- (VASU) lapsen varhaiskasvatussuunnitelma
- ryhmän varhaiskasvatussuunnitelma
- Daisyn pedagoginen dokumentointi
- toimintasuunnitelmat
- lapsihavainnoinnit
- lasten haastattelut
- henkilöstön palaverit
- valokuvat ja videot

Monipuoliset työtavat

Lapsille luontaisia oppimisen tapoja ovat toiminnallisuus sekä luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat, kuten omaehtoinen ja ohjattu leikki, tutkiminen, liikkuminen sekä taiteellinen kokeminen ja ilmaisu. Digitaalisia välineitä, sovelluksia ja ympäristöjä hyödynnetään toiminnassa.

- liikkuminen
- metsä/luonto
- musiikki
- kädentaidot
- leikki
- juhlat
- retket
- kokopäiväpedagogiikka

Edellä mainituissa tilanteissa henkilökunta tunnistaa pedagogiset mahdollisuudet ja hyödyntää niitä. Tilanteissa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ulkopuolisten osaajien, kuten esimerkiksi opiskelijoiden, lasten vanhempien sekä isovanhempien vahvuuksien ja osaamisen hyödyntäminen arjessa.

Leikkiä tukevat inklusiiviset käytänteet

- Kasvattajan tehtävä on mahdollistaa lapsille yhteisiä kokemuksia, jotka vahvistavat ryhmään kuulumista ja tuottavat jaettavaa iloa.
- Ystävyyssuhteiden syntymistä lisätään siten, että leikkiryhmiä muodostetaan eri tavoilla. Aikuinen voi arpoa leikkiryhmät tai aikuinen voi kertoa, ketkä menevät tekemään ja mitä. Tällöin on tärkeää miettiä, mitä arpomalla yhteen saatetut lapset tekevät ja kuinka paljon aikuisen ohjausta ja osallistumista he tarvitsevat.
- Leikille tulee antaa riittävästi aikaa, sillä lapset oppivat monia uusia taitoja ja omaksuvat uutta tietoa leikin kautta. Leikkiin tulee tarjota riittävästi aikaa, ikätason mukaiset monipuoliset leikkivälineet ja leikkiin houkutteleva ympäristö. Kasvattajan mukana ololla vahvistetaan ja rikastutetaan leikkitaitoja ja kannustetaan lasta pitkäkestoiseen leikkiin ikätason mukaisesti.

Oppimisen alueiden tavoitteet ja sisällöt

- Kielten rikas maailma

- Yhteistyö kirjaston, kulttuuritoimijoiden ja opetustoimen kanssa. Paikallismurteen huomioiminen.
- Ilmaisun monet muodot
 - Yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa mm. esitykset ja vierailut.
- Minä ja meidän yhteisömme
 - Aktiivinen ja vaihteleva yhteistyö lähiseudun tahojen kanssa.
 - kirjasto
 - koulu
 - yhdistykset
 - liikuntahalli
 - vanhusten palveluyksiköt
 - elinkeinoelämä
 - perinteiden huomioiminen
 - perheille järjestettävät tapahtumat
 - varhaiskasvatuksen avoimet ovet
 - seurakunta
- Tutkin ja toimin ympäristössäni
 - Liikkuminen kuuluu luonnollisena osana päivän toimintaan. Hyödynnämme monipuolisesti lähiympäristöä niin ulkoilun kuin erikseen ilmoitettujen toimintojen osalta.
 - Mahdollisia kohteita:
 - maatilaretket
 - kotiseutumuseo
 - lähimetsä
 - lähiympäristön tutkiminen kävellen (rakennukset, eläimet, vuodenaikojen mukaan vaihtuvat luonto- ja maatilamaisemat)
- Kasvan, liikun ja kehityn
 - Monipuolinen liikkuminen ja ympäristöjen hyödyntäminen. Ulkoilun vaihteleva sijainti mm. kävely, leikkipuisto, metsä/lähiympäristö ja piha-alue.
 - liikuntahalli
 - lähimetsä
 - erilaiset liikuntatapahtumat ja -projektit

Lasten mielenkiinnon kohteiden ja osallisuuden huomioon ottaminen

- Lapset osallistuvat (omat kyvyt ja ryhmä huomioon ottaen) varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen, kehittämiseen ja arviointiin erilaisten toiminnallisten menetelmien avulla.
- Jatkuvaa arviointia tehdään lapsia havainnoimalla ja keskustelemalla heidän kanssaan arjen toiminnassa.

Kieleen ja kulttuuriin liittyviä tarkentavia näkökulmia

- eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatus toteutetaan päiväkodissa jokapäiväisen toiminnan puitteissa
- lapsen suomen kielen taitoa kehitetään ja arvioidaan säännöllisesti ja jatkuvasti
- varhaiskasvatuksen erityisopettaja toteuttaa kielen kehityksen tukemista yksilöllisesti/pienryhmissä
- kaksikielistä varhaiskasvatusta annetaan tarpeen mukaan ja se suunnitellaan aina tapauskohtaisesti
- eri kulttuuritaustasta tulevien lasten huoltajia/perhettä käytetään asiantuntijoina oman kulttuurinsa esille tuomisessa varhaiskasvatuksen henkilökunnalle ja lapsille
- huoltajien/perheen toiveet ja odotukset varhaiskasvatukselle kirjataan lapselle tehtävään varhaiskasvatussuunnitelmaan

5. Lapsen tuki

Lapsen tuen toteutuminen

Varhaiskasvatuksessa järjestetään laadukasta ja monipuolista, lapsen tarpeet huomioivaa varhaiskasvatusta. Lapsen tarvittava tuki järjestetään inklusiivisesti pääasiallisesti omassa lapsiryhmässä. Lapsen ja huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on lähtökohtana tuen tarpeen arvioinnissa.

Mikäli laadukas pedagogiikka yksinään ei vastaa lapsen tarpeisiin:

Aloite lapsen tuen vahvistamisesta

- Ryhmän henkilöstöltä, huoltajalta tai muulta asiantuntijalta

Varhaiskasvatuksen opettaja arvioi ja suunnittelee yhdessä tiimin muiden jäsenten kanssa. Tarvittaessa käytetään varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultointia.

Yleinen tuki

- Lapsen omassa ryhmässä osana perustoimintaa
- Yksittäisin pedagogisin, rakenteellisin ja hoidollisin ratkaisuin (eriyttäminen, oppimisympäristön muokkaaminen ym.)
- Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa tuen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista sekä yhteistyöstä huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa
- Varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama opetus tarvittaessa
- Varhaiskasvatuksen opettaja kirjaa tuen järjestämisestä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan

Tehostettu tuki

- Järjestetään inklusiivisesti pääasiallisesti lapsen omassa ryhmässä, sekä tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettajan pienryhmä- ja/tai yksilöohjauksessa
- Tuen aloittamiseksi tai lopettamiseksi kokoontuu moniammatillinen työryhmä, johon kutsutaan tarvittavat asiantuntijat lapsen pedagogisen, rakenteellisen ja hoidollisen tuen tarpeen arvioimiseksi
- Moniammatillisen ryhmän kutsuu koolle se taho, joka asian tarpeellisuuden huomaa. Jos aloite tulee huoltajalta varhaiskasvatukselle, ryhmän kutsuu tällöin koolle varhaiskasvatuksen opettaja
- Huoltajien ja lapsen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja kirjaa tehostetun tuen suunnitelman Daisy-järjestelmään
- Huoltajia kuullaan ennen hallintopäätöksen tekemistä (Hallintolaki 34§ ja 36§)
- Varhaiskasvatuksen johtaja tekee hallintopäätöksen (Kustavissa hallintopäätöksen tekee rehtori-sivistystoimen johtaja)

Eriytynen tuki

- Järjestetään mahdollisuuksien mukaan inklusiivisesti lapsen omassa ryhmässä, sekä tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettajan pienryhmä- ja/tai yksilöohjauksessa
- Tuen aloittamiseksi tai lopettamiseksi kokoontuu moniammatillinen työryhmä, johon kutsutaan tarvittavat asiantuntijat lapsen pedagogisen, rakenteellisen ja hoidollisen tuen tarpeen arvioimiseksi
- Moniammatillisen ryhmän kutsuu koolle se taho, joka asian tarpeellisuuden huomaa. Jos aloite tulee huoltajalta varhaiskasvatukselle, ryhmän kutsuu tällöin koolle varhaiskasvatuksen opettaja
- Asiantuntijalausunnot toimivat apuna lapsen kanssa käytettävien pedagogisten, rakenteellisten ja hoidollisten toimintatapojen suunnittelussa
- Monialainen yhteistyö
- Huoltajien ja lapsen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja kirjaa erityisen tuen suunnitelman Daisy-järjestelmään
- Huoltajia kuullaan ennen hallintopäätöksen tekemistä (Hallintolaki 34§ ja 36§)
- Varhaiskasvatuksen johtaja tekee hallintopäätöksen (Kustavissa hallintopäätöksen tekee rehtori-sivistystoimen johtaja)
- Mahdollinen varhennettuun oppivelvollisuuteen siirtyminen suunnitellaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Rehtori-sivistystoimenjohtaja tekee hallintopäätöksen varhennetusta oppivelvollisuudesta.

Tuen tarpeen ja toteutumisen arviointi tuen aikana

Tuen tarvetta ja toteutumista arvioidaan tarvittaessa tai vähintään kerran vuodessa.

Hallintopäätöksen mahdollisista tukipalveluista, kuten tulkitsemis- ja avustamispalveluista sekä apuvälineistä, tekee varhaiskasvatuksen johtaja (Kustavissa hallintopäätöksen tekee rehtori-sivistystoimen johtaja).

Huoltaja voi tehdä hallintopäätöksestä oikaisuvaatimuksen. Hallintopäätöksen yhteydessä on ohje oikaisuvaatimuksen tekemiseen.

6. Vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuva varhaiskasvatus

Kustavi, Taivassalo ja Vehmaa

Kustavissa, Taivassalossa ja Vehmaalla ei toteuteta vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuvaa varhaiskasvatuspalvelua.

7. Arviointi ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa

Kustavi, Taivassalo ja Vehmaa

Varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään luvussa Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri (luku 3.4) olevien toimintatapojen mukaan. Asiakastytyväisyyskyselyn, lasten, huoltajien ja henkilökunnan tarpeiden, sekä muiden esille tulevien asioiden mukaan valitaan vuosittain teemoja, joiden toteutumista seurataan ja kehitetään. Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset annetaan tiedoksi huoltajille, henkilökunnalle ja lautakunnalle. Lapsen tuen toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään systemaattisesti luvun 5.7 mukaan

Kustavi

Varhaiskasvatussuunnitelman ja toimintakulttuurin kehittäminen ovat keskeisiä sisältöä ja laatua ohjaavia tekijöitä. Kehittäminen perustuu pitkäjänteiseen, luottamukselliseen yhteistyöhön ja henkilöstön välillä käytävään jatkuvaan vuoropuheluun. Kustavin kunta seuraa ja arvioi säännöllisesti varhaiskasvatuksen suunnittelua ja sen toteutumista. On tärkeää, että päättäjillä, huoltajilla sekä varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on ajantasaista tietoa varhaiskasvatuksen toteutumisesta ja sen laadusta. Keskeiset arviointitulokset julkistetaan ja ne menevät tiedoksi huoltajille ja lautakuntaan.

Varhaiskasvatuksen laadun ja pedagogiikan suunnittelu, arviointi ja kehittäminen on jatkuva prosessi, joka jatkuu koko toimintakauden ajan. Päiväkodin pedagogisesta suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä vastaa päiväkodin johtaja. Arviointi- ja kehittämiskohteet valitaan talopalaverissa yhdessä henkilöstön kanssa hyödyntäen asiakastytyväisyyskyselyiden tuloksia, lapsilta ja huoltajilta saatua palautetta, henkilöstön itsearviointien, kehityskeskusteluiden sekä tiimiarviointien tuloksia. Kehittämiskohteen valinnan jälkeen laaditaan suunnitelma kehittämis- ja arviointityön etenemisestä tulevalle kaudelle. Arviointiin osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös huoltajat ja lapset.

Huoltajilta ja lapsilta saadun palautteen ja asiakastytyväisyyskyselyiden kautta saatua tietoa käytetään toiminnan kehittämisessä ja arvioimisessa. Tulosten pohjalta nostetaan kehittämistarpeita toiminnan tavoitteiksi. Asiakastytyväisyyskyselyt toteutetaan kerran vuodessa, huoltajilta ja lapsilta saadaan palautetta koko toimintakauden ajan.

Henkilöstön itsearviointi ja tiimiarviointi sekä johtajan kanssa käytävät kehityskeskustelut tukevat osaltaan pedagogiikan suunnittelua, arviointia ja kehittämistä. Arvioitavina kohteina ovat muun muassa vuorovaikutus lasten kanssa, yhteistyö huoltajien kanssa, ryhmän ilmapiiri, pedagogiset työtavat, toiminnan sisältö, oppimisympäristöt sekä tiimin keskinäinen yhteistyö, vuorovaikutus ja ilmapiiri.

Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa tiiminsä pedagogisesta kehittämisestä, suunnittelusta ja arvioinnista, dokumentoinnista sekä huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä yhdessä tiiminsä henkilöstön kanssa. Lasten vasut sekä ryhmävasu ohjaavat tiimin toimintaa. Ryhmävasu sisältää varhaiskasvatuksen yhteiset linjaukset ja arvot, tiimissä sovitut pedagogiset toimenpiteet, menetelmät ja tavoitteet, lasten vasuista nousseet kiinnostuksenkohteet ja vahvuudet sekä lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet, tukitoimet sekä huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Lasten vasuja, lapsen tuen toteutumista ja ryhmävasua arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti koko toimintakauden ajan.

Varhaiskasvatuksen arviointia tehdään lisäksi:

- kunnan strategian arvioinnin yhteydessä
- talousarvion arvioinnin yhteydessä

- hyvinvointisuunnitelman arvioinnin yhteydessä

Varhaiskasvatuksen arvioinnin tueksi Kustavissa on käytössä Majakka-malli, jonka on laadittu yhteistyössä henkilöstön, huoltajien ja lasten kanssa. Majakka-malli on muuttuva asiakirja, joka hyväksytään sivistyslautakunnassa ja se perustuu Karvin varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset –asiakirjassa esiteltyihin laadun indikaattoreihin, jotka jakautuvat prosessi- ja rakennetekijöihin.

